

ВНОС И ИЗНОС

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

I. Източници на данни.

Източник на данните от началото на 2003 г. до края на 2006 г. бе Агенция „Митници“, а за предишни години - „Информационно обслужване“ АД (дирекция „ИИЦ“). Българската народна банка и НСИ получаваха данните за вноса и износа, допълваха ги с друга информация и допълнително ги обработваха. До края на 2006 г. всички фирми извършващи внос или износ на стоки бяха задължени да декларират тази дейност чрез митнически декларации.

След 1 януари 2007 г. фирмите извършващи стокообмен със страните – членки на ЕС се отчитат по системата „Интрастат“ (въведена със „Закон за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки“, ДВ бр. 51 от 2006 г.). Съгласно Закона, фирмите които имат оборот над определения от Националният статистически институт (НСИ) праг за деклариране, подават Интрастат декларации пред Националната агенция по приходите. Агенцията следва да извършва контрол на обхвата на задължените лица, да следи за изпълнение на задълженията им по системата „Интрастат“, както и да контролира достоверността на предоставяните данни. Данните от Интрастат декларациите се изпращат на НСИ за последваща обработка.

Вносът и износът с трети страни (извън ЕС), както и движението на стоки в ЕС, осъществявано под митнически контрол продължава да се отчита чрез митнически декларации, като Агенция „Митници“ предоставя данните за обработка на НСИ. Институтът обединява тези данни с информацията по системата „Интрастат“, обработва ги и след извършване на допълнителни оценки предоставя данните на потребителите, в т. ч. и на Българската народна банка.

II. Срокове за получаване на данните.

БНБ получава от НСИ обобщени данни (без детайли по страни и стоки) за стокооборота на страната с другите страни – членки на съюза в срок до 35 дни след изтичането на отчетния месец. Детайлни данни за изпращанията и пристиганията на стоки БНБ получава от НСИ в срок до 60 дни след изтичането на отчетния месец.. Данните за търговията с трети страни се получават от НСИ до 29 число на месеца следващ отчетния.

III. Основни принципи на отчитане.

Износът се отчита по цени FOB, а вносът по цени CIF, като за нуждите на платежния баланс вносът се преизчислява по цени FOB. Използваната система за

кодиране на стоките се базира на "Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките", на Световната митническа организация въведена през 1988 г. и допълнена през 1992 г.

В съответствие със съвместна методология на БНБ и НСИ, от 1999 г. вносът и износът се отчитат по системата на Специална търговия, като моментът на регистрацията на транзакциите е моментът (датата) на оформяне на митническите декларации, или месецът през който са извършени вътрешнообщностните изпращания или пристигания по системата „ИНТРАСТАТ“. Критериите за описание на страните партньори са както следва: Внос - по страна на произход на стоките; Износ - по страна на получател на стоката, т.е. последната известна страна, където стоката трябва да бъде доставена. С цел съпоставимост на поддържаните от БНБ статистически редове за вноса и износа по „Основни търговски партньори и региони“, тези критерии са приложени от БНБ и за данните след 1 януари 2007 г.

Съгласно съвместната методология, преди да публикуват данни за вноса и износа, БНБ и НСИ взаимно съгласуват данните за общия размер на вноса и износа и търговското салдо.

IV. Видове таблици за вноса и износа.

A. Начин на използване.

За целите на икономическия анализ БНБ публикува таблиците **"Начин на използване"**. Основата за тяхното конструиране са 4-значните кодове по "Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките", групирани от гледна точка на предназначението и крайното използване на съответната стока. Основни принципи при разпределянето на стоките в съответните групи са: от една страна целта на тяхното използване и от друга степента на преработката им. Таблиците са месечни, тримесечни и годишни.

Б. Основни търговски партньори и региони.

В таблиците **"Основни търговски партньори и региони"** са включени само по-важните страни и региони за износа (вноса) на страната. Разделението на страни членки на Европейския съюз на групите „Европейски съюз – 15“ и „ЕС – нови страни членки“ е в съответствие с практиката и изискванията на Евростат и ЕЦБ. Таблиците са месечни, тримесечни и годишни.

В. Основни търговски региони по начин на използване.

Таблиците "Основни търговски партньори по начин на използване" представят разрез на вноса и износа на страната по географски признак и по групи стоки. Таблиците са тримесечни и годишни.

Г. Валутна структура на вноса и износа.

В таблиците за **"Валутна структура на вноса и износа "** са показани относителните дялове на различните валути в транзакциите по вноса и износа. Таблиците са тримесечни и годишни.

Във всички публикувани таблици износът е отчетен по цени FOB, а вносът по цени CIF.

V. Разпространение на информацията

Българската народна банка разпространява данните за вноса и износа на страната чрез страницата си в Интернет – <http://www.bnb.bg>. Данните се публикуват също така и в месечния *"Информационен бюлетин"* на Българската народна банка. Данни за външната търговия на страната се включват в полугодишните и годишните официални отчети на Българската народна банка.

На web страницата на БНБ са представени статистически редове за вноса и износа по **"Начин на използване"** и по **"Основни търговски партньори и региони"** от 1995 г. За тези серии съществува възможност за търсене по определен период (месец, тримесечие, година) и по група стоки (търговски партньори). Отделно за същия период са публикувани и тримесечни и годишни таблици **"Основни търговски региони по начин на използване"** и **"Валутна структура на вноса и износа " (до м. декември 2006 г.)**.

VI. Периодичност, честота и своєвременност на публикациите по външната търговия

Поддържаните на интернет страницата на БНБ серии от данни за вноса и износа на страната се обновяват в срок не по – рано от 73 дни след изтичане на отчетния месец. В срок до шест седмици (42 дни) след края на отчетния период, с публикуването на платежния баланс за отчетния месец се публикуват само обобщени данни за вноса и износа на стоки.

VII. Политика на ревизиране на данните

Съгласно установената практика БНБ прави месечни ревизии на данните си за последните три месеца, а тримесечно ревизира данните за всички месеци на отчетната година. В случай, че получава непълни и/или некачествени данни, БНБ може да извършва и по-чести ревизии на данните за месеците на отчетната година.

VIII. Контакти

Допълнителна информация по методологията или публикуваните данни за външната търговия и платежния баланс, можете да получите от г-жа Лиляна Ел Хаддад, началник на отдел "Платежен баланс и външен дълг", тел. (+359 2) 9145 1439

или на адрес ElHaddad.L@bnbank.org, както и от г-ца Ана Мурджева, експерт тел. (+359 2) 9145 1965 или на адрес Murdjeva.A@bnbank.org.

Последно актуализирано на 15.07.2008 г.